

Előfizetési árak:

Egész évre	12 frt.
Félévre	6 "
Negyedévre	3 "
Egy hóra	1 "
— Egyes szám 4 kr. —	

Kiadóhivatal:

Pleitiz Fer. Pál könyvnyomdája
Nagybecskerek, Uri-utca 276. sz.,
hová az előfizetések és a lap
szétküldésére vonatkozó felszo-
lamások intézendők.

TORONTÁL

POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI NAPILAP.

Szerkesztőségi iroda:

Nagy-Becskerek,
Ferencz-József-tér,
Bauer-féle ház
hová a lap szellemi részét illető
minden közlemény intézendő.

Hirdetések

a kiadóhivatalban fogadtatnak el.
Azonkívül az összes hirdetési
irodáknak.

Megjelenik mindennap,
vasár- és ünnepnapok
kivételeivel.

G Ö D Ö L L Ö.

Nagybecskerek, április 6.

A gödöllői idillikus királyi kastély már nem sokáig áll pusztán elhagyatva. A májusi virulással ott is bimbózni és illatozni fog minden, csendes pompában, széppé téve annak a magasztos nőnek a jelenléte által, ki soha sem szünt meg Magyarországot védangyala, a magyar nép legjobb barátja s pártfogója lenni. És a király, ez a jóságos atyja az országnak, meg fogja látogatni, mint egyébkor is, idillikus nyári lakhelyén szeretett nejét, és ismét sütkérezni fognak kölcsönös szerelmükön és a magyar nemzetnek oly meleg, oly mély és őszinte szeretetén, tisztelőtén.

És végre el fog némulni a királyi pár állítólagos haragjáról szóló ostoba mese. Magyarországnak nem volt jó barátja az, a ki e mesét kigondolta s nem lehet okosnak mondani azokat, a kik azt tovább terjesztették. De hogy a mese egyáltalán keletkezhetett és hogy különben komoly emberek képesek voltak azt tovább fenni és terjeszteni, az csak azt bizonyítja, hogy meglehetősen általánosan érezték azt a nyomott tudatot, hogy valami hiba lett elkövetve, oly valami törvényt, a mi kedvetlenséget kelthetett az udvarnál. Nos tehát, ha megvan ez az érzés, akkor cselekedjünk is a szerint, és hagyjunk fel oly játékokkal, melyek magukban csak gyermekesek, miután pozitív alapot senki sem szeretne nekik adni, a végtelenségig ismételve pedig és nyilvános találkozási helyekre, vagy éppen az utcára cipelve valóban boszantóknak kell lenniök, és pedig nem azokra nézve, a kik az excesszív dolgot önmagában izetlennek találják, hanem arra nézve is, a kit a gyermekes rikkantással — mint tévesen hiszik — megtisztelnek, a kinek méltósága és történelmi nagysága az ily czéltalan „tréfák” által csak szenvedhet. A ki a

magyar szabadság „nagy öregemberét” igazán tiszteli, nem nézheti szegényen és megbotránkozás nélkül, hogy az őt dicsőítő refrain mint lett csöcselék-közhelylé, akár holmi tra-ra-bum dié. A gondolkodó és érző magyarság másképen gondolkodik és érez. Király és királyné pedig, apa és anya, ismerik magyar gyermekeiket és nem itélnék a nap és a napi juksz mulékony tünetei szerint.

Már nem sokáig áll a gödöllői idillikus királyi kastély pusztán, elhagyatva. A májusi virágzással ott is minden újra bimbózni és illatozni fog. És a nyári tartózkodás csendes fényét nemsokára a korábbi évek élénk őszi élete követi majd.

Radikálisok és liberálisok. Belgrádban egész csendben a legnagyobb erélyvel és ügyességgel dolgoznak rajta, hogy a radikális skupstina-elemekből a mérsékeltteket a liberálisokhoz huzzák át. Nagyon meglehet, hogy az intranzigenseket egy szép reggel azzal a tényre lepik meg, hogy a kormány nem 65, hanem 75 skupstinár fölött rendelkezik, kiknek mandátuma bizonyosan igazolva lesz, míg épp ily bizonyosnak látszik, hogy legalább 9 radikális mandátum megsemmisítettik.

Még az siucs kizárva, hogy egy olyan kombináció jut érvényre, melyben Pasics egy előkelő miniszteri állást kap, ha nem tartja előnyösebbnek, hogy az államtanácsba jusson be, szintén előkelő állásban. Rebesgetik ugyanis, hogy egy befolyásos közvetítő közte és Risztics közt, sőt Milán volt király közt is teljes meg egyezést állított helyre. A dolog annál különösebbnek látszik, minthogy Pasics ur, mint hírlík, már készen volt — kivándorolni.

Igazgató államtitkárok címmel a „Nemzet” a következőket írja: A „Magyar Hírlap” mai számában élesen megtámadja Teleszky István és Fejér Miklós államtitkárokat, mivel mindkettőjüket a napokban beválasztották a kisbirtokosok országos földhitelintézetének igazgatóságába, és mert Teleszky Istvánt az első

magyar általános biztosító-társaság igazgatóságába is beválasztották. A „Magyar Hírlap” igen cséltatos és a két jeles férfura nézve fölöttébb bántó formában pertraktálja ezt az egész dolgot, pedig jól tudja, hisz megirtuk, hogy ugy Fejér Miklós mint Teleszky István államtitkárok államhivataluktól megválani szándékosnak, s nem kell nagy találekonyosság annak a ténynek a kimagyarázására, hogy az illető pénzügyi igazgatóságába való beválasztásuk is államtitkári állásokról való lemondással áll kapcsolatban. Fejér Miklósról, a földmívelésügyi miniszterium államtitkáráról azt is megirtuk, hogy utóda Miklós Odón országgyűlési képviselő lesz, s hogy ez a személycsere földmívelési miniszteriumban legközelebbre várható. Teleszky István államtitkárról is tudvalevő, hogy megrongált egészségi állapota miatt hosszabb szabadságot kért, hogy a megfeszített munkásság után, melyet a kodifikációs művek töle igényeltek, Görzben kiséssé szedje magát. Mihelyt a kodifikációs javaslatok befejezését egészségi állapotának jobbra fordulása megengedi, le fog mondani az igazságügyminiszteri államtitkárságról. Kár tehát a „Magyar Hírlap”-nak úgy tüntetni föl a dolgot, mintha szolgálatban lévő államtitkárok törekednének az egyes pénzügyi igazgatóságába bejutni. Az ellen pedig, azt hisszük, a „Magyar Hírlap”-nak sem lesz kifogása, hogy nyugalomba vonuló államtitkárok vállalkoznak pénzügyi igazgatói állásokra.

A török dohánytermelés. A dohányjy védeki vállalat igen kellemetlen zavarban van. A vállalat t. i. köteles az összes dohányt, amit természetnek, szabott áron megvenni. Most egyszerűen oly vehemenciával vetette magát a lakosság a dohánytermelésre és úguttal Romániából, Bulgáriából és Szerbiából oly sok dohányt csempészenek be s kevernek az ittenihez, hogy a vállalat, ha azt mind meg kell vennie, nem tudja, mit tevő legyen vele. Már ma is kénytelen számolni igen keves hírű bizománnyal üzleti összeköttetésbe ereszkedni, csakhogy erősebb keletét érje el árujának. Ennek folytán mindenesetre folyton emelkedő eladási bevételeket mutat fel, de ennek a többletnek igen nagy része írott malsztképpen marad a számlákon, a nélkül, hogy mint késő piaszter folyadék be a pénztárakba. Ha hamarosan változás nem következik be, a dolog igen aggasztó lehet.

A „TORONTÁL” TÁRCZAJA.

A vén Tamásné hite.

Tizenkettőt mutatott az óra tegnap este, amikor hazamentem. Hosszu sötét utcán kell végigmennem a lakásomig. Itt mindig fűtülni szoktam csak ugy magamban és így mintha rövidbe nek tetessenek az ut s világosabbnak az utca. Tegnap is fűtültem, ha jól emlékezem, egy vig bolondos couplet járt éppen az eszemben, amikor megállottam az ablakom alatt. Világos volt. Odabenn égett a lámpa s a függönyön egy jól ismert alak árnya mozgott, amint föl s alá járt a vén Tamásné.

A falumból való. Szomszéd velünk s egyszer azt mondta neki, hogy ha a városba jön, átengedem szobámat, lakjék benne, míg itt lesz. Fölhassnáta az ajánlatomat s beöltözött. Az ember sokszor tesz könnyelmű ígéreket s meg is bánja hamar. En is bosszankodtam magamra s a neheztelém kiült az arcomra, amikor belepertem, mert éssrevette.

Nem várt ugy-e? Zavarban volt s félve nézett hol reám, hol a kibontott ládájára a szoba közepén. A ruhája vises volt s felsője nehéz göszel töltötte el a szobát, amint a komecse melletti székre terítve szikkadt. A láda tele volt elemóziával Volt benne kenyér, aszék, gyümölcs; ezek mellett gondosan varrogott fehérneme szép tisztára mosva. A fiának hozta.

Káposztával jöttünk, azt beszélük, hogy itt inkább megadják az árat... Egész uton paskolt az eső, borig ástunk, bizony jól esett a meleg szoba. Megenged ugy-e? A fiam lakását nem tudom megtalálni; igaz, hogy nem is ke-

restem nagyon — esett az eső. Holnap majd megtalálom s akkor nem alkalmatlankodom tovább. Most bocsásson meg.

— Parancsoljon velem némém.

Leültettem a kis, tőporódott öreg asszonyt a pamlagra, teát főztem neki, ami fölmelegítette, ő nekem szalonját és kegyeret szelt s lassankint fölmelegedve, újságokat mondott a falumból. — Unalmasnak találom azokat az embereket, akik csak a mezei emlékeikből élnek; hanem vannak óráim, amikor én is szívesen elbódorgok gondolatban a falum utcáin, egyszerű házak, egyszerű emberek között.

Bercz. bátyánk olyan mérges kutyát tart, hogy nem is lehet bemenni a kapuján, ha csak nem kiabál az ember segítség után a házba. Tolvajnak hívják s talál is ez a név erre a bestiára, dühös rá az egész falu, nem tudják hassnálni a kutat az udvaron. A bíró új peccsétet szerzett a falunak, amit nem a gyertya lángjánál kormosnak be, hanem kék festékes páruára csapják s úgy fogja a papirost, mint a parancsolat. A bolond ténsasszony újra nincs megelegetve a kukoricájával — most ez a bolondsága. A kántor, a pap...

Mindenkiről tud valamit mondani a jó öreg. Előbb kielégíti a csacskságát s azután tér csak a fára.

— Hát a Feri hogy van?

Feri? Ez a család becéje legfiatalabb gyermeke az öreg asszonynak. Nem is tagadja, hogy ezt szerette a legjobban a kilencz között. Erelőtt egy évvel végezte az iskolákat s hivatalnok lett. Független ember s büszkesége a másik nyolcz testvérének és az anyjának. A többi nem igen vitte sokra. Három gazdálkodik otthon, a többi pedig iparos. Nem akartak tanulni, rossz eszköz volt s gyenge

fölfogásuk, nem úgy mint Ferinek. Feri! Nem tudom utánozni azt a hangot, amint ki-mondják a kilenczedik nevét. Telekkönyveset lesz belőle, vagy még annál is több, talán nagyságos ur. Meglehet, minden meglehet, nagy esze van. Dédelgetik. Kevés a fisetése a szegénynek, hát pótolgatják, amint lehet. Most is összepakolták a ládát s neki adják el a káposztát is. Legyen ur, hogy ha már az Isten is megkülönböztette.

— Feri! Mit tud ró-l? Beszéljen valamit. A jegyző otthon nagyon bízott, hát maga mit gondol? Less belőle valami? — Látszott az arczán a hite. — Less ugy-e, lesz? ...

Ferinek pedig rövid története van. Mikor már a profesztorai nem parancsolták neki s független ember volt, — olyan életet kezdett élni, ami sok pénzbe kerül. Fisetése kevés volt s lassan-lassan tökéletesen eladósodott, most pedig alig lehet néhány napja — egy vizsgálat alkalmával kitűnt, hogy a kesze alatt levő kis pénztár nincs egészen rendben és elfogták. Most a börtönben ül a többi, a községes tolvajokkal s hogy mondjam én ezt meg az édes anyjának?

— Feri, hát Feri bizony.

— Jól van?

Ugy nézett reám, hogy nem mertem igazán felelni.

— Jól, jól hál Istennek ...

— No hála Istennek. Sokat vannak együtt? Mivel tölti az idejét. Mondjon kérem róla sokat ...

— Mondjak, no jól van. Kedves némém, mondok valamit, a mi bizonyosan kisé meg fogja lepni, de a mit még sem lehet olyan komolyan venni, a mint mások beszélük. Azt mondják, hogy Feri ...

— Hosszányult a pénzhez? — — —

HIREK.

— **Jegyzői szigorlatok.** A községi jegyzői szigorlatok f. évi márczius hó 4., 5. és 6. ik napján fognak megtartani Daniel alispán elnöklése alatt.

— **Választások.** Az idei tavaszi közgyűlésen a következő fontos állások fognak választás útján betölteni: A megyei főjegyzői állás, három szolgabírói állás és a gyámpénztári ellenőri állás.

— **Főpapi látogatás.** Lévy Imre, a kegyestanterend tartományi főnöke, április 10-én, hétfőn, az esti vonattal Nagybecskerekre érkezik, az itteni kegyes tanítórendi ház hivatalos látogatására.

— **Hymen.** Kriek Béla, a t. b. é. v. tisztviselője eljegyezte Ledniczky István jarokváci gyógyszerész bájós lányát, Irént.

— **A „Magyar Olvasókör”,** városunk e buzgó, tértfoglaló egylete, szombaton e hó 8-án gazdag és ritka érdekességű műsorral rendesi szokásos estélyét. E városzerte élénk érdeklődést keltő és táncmulatsággal egybekötött hangversenyét, egy beszerzendő zongora-alap javára 50 kros belépti díj mellett, a „Róza“-szálloda földszinti nagytermében fogja megtartani, mely alkalomra e terem külön berendezve és díszítve lesz. A teljes műsor a következő:

1. „Győzelmi dal“ Huber Károlytól, férfikar, előadja a műkedvelői dalkör.
 2. „A gyermekszoba“, irta és felolvassa Szalay Józsefné urhölgy.
 3. „Szerelmi kettős.“ Duett a „Királyfogás“-ból Konti J.-től. Éneklő Marianovich Szilárdka urhölgy és Simon Ferencz ur, szövegíró Ripka Ármín ur.
 4. Mendelssohn „Symphoniája“, zongora, hegedű és gordonkán előadják Ripka Ármín, Grünbaum Arnold, Weisz J. és Szmazsenka Ernő urak.
 5. „A bűnös éjszakája“ Nyilas Samutól, 50 darab arannyal kosszorozott pályamű. Szaválja Romkay Nándor ur.
 6. „Campanella“ Liszt Ferencztől. Zongorán előadja Schach Szidónia urhölgy.
 7. „Élményeim“ Irta és felolvassa Hadfy Döme ur.
 8. „Magyar népdalok“ Braehius feldolgozásában, zongora, hegedű és gordonkán előadják Ripka Ármín, Grünbaum Arnold, Weisz J. és Szmazsenka Ernő urak.
 9. „A kápolna“ Beckertől, férfikar, előadja a műkedvelői dalkör.
- Belépti jegyek Mangold Hermann, Schenk H., Spiró Károly, Rósa Béla, Rósa Ignác, Perger Rezső, Kovács Lajos uraknál és a kör helyiségében kaphatók. Felülfizetések hírlapilag nyugtáztatnak.

— **Tanítók a pártklubokban.** Tegnapelőtt megtették Magyarország néptanítói az utolsó lépést, hogy a nemzet rosszul fizetett napzámosai számára nagyobb maximumot biztosítsa-

nak. A tanítók deputációja elment az egyes pártok elnökeihez, hogy kérésüket előterjessék. Résztvettek Lakits Vendel vezetése alatt: Bede Dániel, Glatz György, Wolfgang J., Bányai Jakab, Böngérfi János, Vargha J., Viday Dániel, Somlyay József, Nagy László, Kurs Samu, Király Károly, Dobó Adolf, Kiss Sándor, Szász Ferencz, Mack Sándor, Józsa Mihály, Gábel J., Barcsay M., Vincze Béla és Schmidt B.

A küldöttség először a szabadelvű párt körébe ment, hol Podmaniczky Frigyes báró fogadta a tanítókat, majd a nemzeti párt körébe, hol Horánszky Nándornál tisztelegtek, azután a függetlenségi párt körébe, hol Justh alelnök várta a küldöttséget és végül Ugron Gábort keresték fel. A küldöttség kivánságát mindenütt Lakits Vendel tolmácsolta. Az egyes pártelnökök megígérték, hogy mindent elfognak követni a 300 frttal tervezett minimum 600 frtra való emelés céljából. A pártkörökben tett látogatások után a küldöttség a „Magyar Hírlap“ szerkesztőségébe ment, hogy megköszönje azt a jó indulatot, melyet e lap a tanítókkal szemben tanúsított.

— **Buziási Eisenstädter Ignác S.** mint Temesvárról távirják, ma délelőtt 10 órakor 64 éves korában szívvelhűdében Temesvárott meghalt. Az egész Délmagyarországon ismert és köztiszteletben álló férfi halála mindenfelé a legmélyebb részvétet kelti. Eisenstädter, kit ő Felsége a kir. kereskedelmi tanácsosi címmel tüntetett ki, a temesvári kereskedelmi és iparkamara elnöke, az ottani izraelita hitközség elnöke, az ismert előkelő özvegy Eisenstädter S. és társa főnöke és sok egyetnek és intézetnek igazgatósági tagja volt. Temetése vasárnap 2 órakor fog végbemenni. Nyugodjék békében!

— **Halálozás.** Mint Temesvárról jelelték, tegnap rövid betegség után, meghalt Prepeliczay Dezső dr. 34 éves korában. A fiatal ügyvéd halála városzerte általános részvétet keltett. Ügyeinek elintézését Várnai Ernő vette át. A család a következő gyászjelentést adta ki: Dr. Prepeliczay Dezsőné szül. Králik Ilma a maga egy gyermekei Ilma és Magda valamint Prepeliczay Anna édes anyja, Prepeliczay Ödön testvére, Litsek szül. Prepeliczay Jolán nővére, id. Králik László apósa, Králik Luiza anyósa, Litsek Ákos, Prepeliczay szül. Gubányi Gizella, Králik István, ifj. Králik László és Králik János mint sógor, illetve sógorzóné, egy szamos rokon és jó barátaiak nevében is fájdalemetel saíval tudatja a forró szeretett férj s a legjobb apának dr. Prepeliczay Dezső ügyvéd, Temesvármegyei tb. főügyész és törvényhatósági bizottsági tagjának folyó évi április hó 5-én reggel 8 órakor, rövid, súlyos betegség után élete 34. évében a Mindenható rendelkezéséhez képest történt gyászos elhunytát. A megboldogult drága halott hűlt tete méi folyó hó 7-én d. u. 3 órakor fognak belváros, Kinizsi utca 2. számú házból az ev. ágost. vallás szertartásai szerint a belvárosi sírkertben örök nyugalomra helyeztetni. Áldás és béke lengjen porai felett!

— **A villamos világítás Nagybecskereken.** A villamos világítás kérdése új stádiumba lépett, amennyiben mint értesülünk, Ganz és társai cég a várostól koncessziót kért, hogy a cég maga vezethesse be a villamos világítást.

és megválogatja, hogy kivel álljon szóba. Ferit pedig magához hivatta, fontos dolog lehet ez...

Reggel kimentem a piacra a káposzta végett. Ugy alkudtam, akár soha se dolgoztam volna egyebet. Az öreg asszony pedig a szobámban várt reám. A káposztát olcsóbban adták el, mint kellett volna. Szemrehányó tekintetet vetett reám a sietségemért — mert a Feri volt a káposzta ára. Szegény Feri, most már kevesebb pénze lesz. Délben befogatta a két öreg lovat és elindult haza. Sajnálta ugyan nagyon, hogy nem találkozhatót a fiával, hanem nem baj, jól van ez így. A miniszter bizonyosan nem ezáltal hiába maga elé senkit, és a kis utazás nagy hasznára lesz Ferinek. Kikisértem a város végéig s ha valakivel találkoztunk, mindjárt én kezdtem beszélni. Minden egyébről, csak Feriről nem. Ha valaki megmondaná... Nem szabad, megtudja.

Otthon várja majd a nyolcs testvér. Kérdősködnek s hogy fog bámulni egyszerre ez a sok egyszerű ember, mikor meghallja a miniszter nevét.

— Nagy ur, erősen nagy ur.
És majd, amikor megtudják az igazat... Mi lesz akkor? Szegény becsületes öreg emberek le fogják a szemüket sütni, szóvalanok lesznek, akárcsak ha betegek volnának, az öreg asszony pedig talán belehal, nincs szokva a nagy megpróbáltatásokhoz, erőtlén, gyenge szíve talán beleszakad.

Annyi csaeska ember van az én falumban, bizonyosan meg fogja tudni.

Thury Zoltán.

A kérdés ily megoldásának mindenesetre is volna az előnye, hogy a városra nézve kocsizattal nem járna. Végleges ítéletet azonban csak akkor mondhatunk, ha a cég feltételeit ismerjük.

— **A temesvári ügyvédi kamarából.** A temesvári ügyvédi kamara tisztújítását az igazságügyminiszter megsemmisítvén, Szulóc Ernő kamarai elnök az új tisztújító közgyűlés megtartására f. évi május hó 7-ét tűzte ki.

— **Tiltakozó román gyűlés.** Boros Jenőn is csatlakoztak a románok az egyházpolitika elleni tiltakozásokhoz. A borosjenői görög kel. román esperes papi gyűlést hívott össze s a gyűlésen egyhangulag tiltakoztak az izraeliták recepciója, a polgári házasság és a polgári anyakönyvvezetés ellen. A tiltakozó gyűlésen 18 román lelkes vett részt. E gyűlést az különbözteti meg a többitől, hogy az izraeliták recepciója ellen is tiltakoztak, a mit a többi román gyűléseken nem tettek meg. Mint értesülünk, Aradon is lesz a kormány egyházpolitikája ellen tiltakozó gyűlés.

— **Temesmegye tisztviselői.** Temesmegye főispánja f. hó 13-ára vármegyei rendkívüli közgyűlést tűzött ki, melynek egyetlen tárgyat a vármegyei tisztviselők illetményeinek felemelése fogja képezni.

— **Egy asszonyi ördög.** A szegedi rendőrség kiderítette egy démoni asszony rémtettét, aki szeretőjével szövetségbe megett a férjét. Budai Ferenczné, a meggyilkolt ember felesége rossz hírű asszonynak ismerik a szegedi tanyákon már réges-régen. A szöbeszéd azt mondja róla, hogy egy bérest, akivel viszonya volt, sajátkezűleg lőt agyon, s most újra őt, tulajdon férjét ölte meg. A gyilkosság úgy derült ki, hogy a szabadkai tanyák az úgynevezett kis sor gyermekei nagypéntek napján az erdőben egy holttestre akadtak. Rémtűnt rebentek haza a gyerekek s rövid idő alatt szétment a borsalmis ujság híre a tanyák között. Nagy népcsődület támadt az erdő halottjánál, széthányták a homokdombot s az alatta fekvő hullában ráismerték Budai Ferencz Szeged alsótanyai gazdára. Több mély baltavágás látszott a fején, ez okosra a halálát. A rendőrkapitány azonnal megindította a vizsgálatot. Az asszony és szeretője mindent tagadtak, de a megindított nyomozás alkalmával kiderült, hogy a gyilkos asszony tanyáján több friss mosás folt van. Két deszka újjal volt felcserélve, s az egyik deszkáról le volt törve egy darab. A kapitány tovább kutatott, s a talált bűnös asszonylakásán egy véres baltát és egy véres székot. Most már bizonyos, hogy Budai Ferenczné és fiatal szeretője ölték meg Budai Ferenczet. A véreskezű asszony és szeretője vizsgálati fogságban vannak.

— **Délvideki vasutak.** Versecz város közönsége elhatározta, hogy a versecz-kubini vasutovon részére törzarszvények ellenében megszavazott 35.000 frt fedezése céljából a versecsi takarékpénztárból 5 százalék kamat mellett 35.000 frt függő kölcsönt vesz fel. Báró Stojanovits György kérvényére Versecz város közönsége kimondotta, hogy a versecz-lugosi vasutovon létesítését annak idején úgy erkölcsileg, mint anyagilag gyámolítani fogja.

— **Békétlenkedő munkások.** A Szarvasmezőhegyesi szárnyvonal földmunkálatainak alkalmazott munkások erősen zúgolódnak és sutkosódnak sorsuk ellen. Sérelmüknek tartják, hogy 3 forint 50 krajczár hetikeresményükből még a betegségre is levonásokat tesznek.

— **Minék fizessünk mi betegpénzt,** mikor sohasem vagyunk betegek?

Ez a jelszó, mely alatt a levonások ellen tiltakoznak. Az elégtelenséget nemcsak az okozza, hogy az 50 kr. napzámból nem képesek családostól megélni, hanem oka egyszerűen az ottani mezői munkások közt lappangó szocializmus. A vállalat vezetői tartanak az esetleges strájkjól, amely a vasutépítést késleltetné.

— **Éjjeli támadók a pusztán.** A dorosmai határban a majsai országot közelében rakmerő éjjeli támadás történt. A megtámadottak Márton Gábor fuvaros Elekes Lajos és kocsisuk nyugodtan hajtattak az országoton, mikor a szántóföldekről négy alak ugrott a lassan baladó koci elé. Hirtelen fölugrottak a kocsi és a bentülőket hatalmas botjaikkal útni kezdtek. A botok ellen védekezni sem tudtak, Márton azt hitte már, hogy hármuk közül egy sem marad életben. Elekesnek a fejét verték, amely több helyen beszakadt. Elekes felállott a kocsiában, hogy valamihéz kap, amivel magát védehetné. Erre három felől egyszerre kezdtek útni s a fiatal férfi bezúzott fejjel, véresen bukott ki a kocsiából az országra, ahol elvesztette az eszméletét. A támadók azonban hirtelen valami neszt hallottak, amire nyomtalanul eltűntek az éj sötétjében.

— **Megsült gyermek.** Megrendítő szerencsétlenség történt Mező-Salatinán. Hunka Szvetosár örisét nélkül hagyta otthon gyermekeit, akik a konyhában játszadoztak. A két és fél éves János felmászott a kemence mellett székre és beleakart nézni a fazékba, melyben víz forrt. Amikor

— Igen, igen, hát honnan tudja nénem?

— Mondták otthon is, hanem nem igaz.

— Nem?

— Nem. Megkérdeztem tőle egy levélben s ő rögtön válaszolt. Azt mondja, hogy csak az ellenségei fogták reá, amiért többet tud, mint ők. Nem igaz, hazugság az utolsó szög. Ó irta.

Bizonyosan tudtam, hogy igazat mondtam, de jól esett, hogy megtettem a kötelességemet a nélkül, hogy az öreg asszonyt bántottam volna. Erősen nagy csapás lenne ez reá, milyen jó, hogy nem hiszi. Végtelenül bisik a fiában s mende-mondákkal nem lehet megingatni a hitét. Azt hiszi, hogy csak mendemonda, amivel utjába törnek a tehetségnek és olyan nyugodt, hogy zavarba hoz. Bár ne is tudná meg legalább most, bár menne most is ép oly nyugodtan haza, ahogy idejött.

— Nénem! Nedves, hideg idő van. Maradjon holnap csak otthon, kimegyek én a piacra s keresek valakit aki eladja a káposztát. Csak maradjon itt, jól befűtünk s kipihen az utat.

— És Feri?

Megint Feri... Mit tegyek? Vajjon, ha egy ilyen öreg asszony lelkének hasudik az ember — bűn-e az? Nem. Elkezdtem hát én is hazudni. Összeesett volna előttem, ha megtudja az igazat és így mosolygott.

— Feri most nincs itthon, Postre hívatta a miniszter, bizonyosan valami fontos megbízást akar rábízni. Nagy megtiszteltetés, de már régen elment, hát hamar hazajön. Körülbelül itt lesz a jövő héten.

— A miniszter...

— Az bizony. Nagy ur, erősen nagy ur

belekapasszkodott a forró fazék szélébe, ijedtében ráesett a kemenczére és a fazékat is magára döntötte. Mire apja hazaérkezett, valósággal megégett.

Gyilkosság a kocsmában. Gruje Mojsza napszámos összeszolalkozott Szekeres János földművelővel a seprősi csárdában. A szóváltásból verekedés támadt és Gruje úgy ütötte fölé társát, hogy az azonnal meghalt. A gyilkost elfogták.

Uj magyar ipar. Hazánkban a cze mentlapok gyártása egy eddigelé igen fiatal és kevésbé kifejlett iparág. Annál örvendetesebb kevéssé kifejlett iparág. Annál örvendetesebb dolog, hogy hazánk fővárosában egy oly gyártelep létesült, a melynek termékeit még a külföld is dicsérelve méltatja és mely ennélfogva kiválóan alkalmas arra, hogy a külföldi versenyt e téren kiszorítsa. Ezen ipartelep a Kondor testvérek magyar különlegességi cement és mozaik-lap gyára Budapestben, a melynek készítményei élénk színhatásuk és magas keménységük miatt különösen alkalmasok a modern technika legnagyobb színvonalán álló gyár nagyszerű gépteleppel rendelkeznek, amelyből különösen kiemelendő a csi-szológép és a magasnyomású sajtó. A Kondor testvérek gyártelepe a brüsszeli művészeti és tudományos kiállításon a szallagou függő aranyéremmel, a velsi kiállításon pedig díszoklevéllel tüntettetett ki. Ez ipartelep kétségkívül becsületére válik szépen fejlődő hazai iparunknak.

Színház és irodalom.

* **Színház.** Verő György „Szultán“-ja, mely rövid néhány hónap alatt diadalmasan bejárta az országot, tegnap nálunk is színre került s mint azt kész örömmel elismerjük, elég jó előadásban.

A darabról magáról kevés mondani való van. Nálunk e téren oly keveset termelnek, hogy hosszánval kell üdvözölnünk az oly terméket is, mint Verő legújabb operetteje. A szultánok, háremek és eunuchok elég ismert alakok a színpadon s ma már alig akad ember, ki kíváncsi volna őket újabb kiadásokban viszontlátni. Mindazonáltal el kell ismernünk, hogy Verő elég csinos keretet csinált a régi képhez, bár nem tagadható, hogy a librettóban a szellemnek, de még az egészséges humornak is alig van nyoma. Sekkal jobb a zenéje. Nem hiányzik ugyan a reminiscenenciák, de általában véve ade, dallamos a zenéje s halás áriákban éppen nincs hiány. A tegnapi előadás mint említők igen jó volt. Első sorban Pogány Janka érdemel emlitést, ki a nehéz és farszto czim szerepet behizelő lágy hangjával mindvégig igen szépen énekelte. A közönség főleg a kipi-kopi-dal után, melyet meg kellett ismételnie, sajnos megtapsolta a derék fiatal énekesnőt. Feltétlen elismerésre méltó Örlöy Flóra Roxe laneja ismert drámai tehetségével alakította az ügyes francia leány jellemét, dalait pedig jó diszpozícióval énekelte. Legjobban sikerült neki a felette nehéz kaczagó dal, mely után perczekek tapstolt a közönség. Az est sikerében osztoztak még Szilágyi, Mátray (basák), Bethleni, Karacs és Litsenmayer Saidi s az ifj. Bokor József vezetőse alatt álló zenekar. A darabot ma ismétlik.

* **Az új szerkesztő.** Dr. Váradi Antal kesébe átment „Ország-Világ“ husvétii száma, fényes kiállításban, új, eredeti, rendkívül érdekes képekkel, a legjobb írók tollából eredő változatos, gazdag és becses tartalommal jelent meg. Hamarjában nem tudunk rá példát, hogy képes hetilap ily hirtelen, mondhatnók egyszerűre alakult át a legfényesebb és költségesebb kiállításúvá, s gazdag tartalmúvá, a mit bizonyít az, hogy e husvétii száma a szerkesztő, Váradi Antal szép husvétii költeményén kívül (melyet illusztrálva közöl.) Beniczky-Bajsa Lenkétől, Herczegh Ferencstől, Kosma Andortól, Szűry Dénes-től, Hegedűs Istvántól, stb. Vannak érdekesítők, becses irodalmi közlemények, versek, regények. A szemléletű cikk id. Abrányi Kornél, a színházi kritika pedig a szerkesztő tollából került ki. Képeinek elég a tárgyát emlitenünk, hogy kiváló érdekességük azonnal szemünkbe tűnjék. Így Wekerle miniszterelnököt dolgozó szobájában, Jókai Mórt íróasztala előtt, P. Márkus Emiliát szalonjában fénykepezteite le a szerkesztő, s ezen, úgy mint a többi képek kivitele művészi reprodukcióra vall. A lapnak igen díszes új czim-lapja van. Jankó Janos terve után, melyet Merelli Gusztáv, jeles művészünk metszett fába. A lap élén gróf Apponyi, Herczegh Ferencz, Szűry Dénes, Hegedűs István és Kosma Andor arca képei vannak. Az új czimkép meglepő szépen ábrázolja a haza nemtőjét, kinek körébe a nemzet s nép sereglik. E lap minden ház asztalának díszére s minden család örömeire szolgálhat. Előfizetési ára: negyedévre 2 frt, félévre 4 frt, melyet a szerkesztő nevére, Dr. Váradi Antalnak, (Keresési-ut 1-ő szám alá) kell beküldeni.

Táviratok.

Országgyűlés.

(A képviselőház ülése április 6-án.)

Budapest, április 6. (A „Torontál“ eredeti távirata.) A képviselőház mai ülésén folytatták a honvédelmi miniszteri tárcza költségvetését. Az ülésen ma már többen vettek részt s annak lefolyása rendkívül izgatott volt.

Ülés elején Nagy István hosszabb beszéd kíséretében határozati javaslatot nyújtott be, mely szerint az összes honvédségi jelvények nemzeti színiek legyenek.

Lits Gyula elítélőleg nyilatkozik a Ludovika-akadémiáról, mert ott német nyelven tartanak előadást. A költségvetést elfogadja, de azt csak a honvédség iránti szimpátiából teszi.

Apponyi magyar katonai oktatást követel és kérdi, volt-e valaha nemzet, mely saját költségén saját törvényei alapján oly nevelő-intézetet tartott volna fenn, melyben a nemzet ifjai csak lelki erővel maradhatnak meg nemzeti érzéseikben. Ezután érintette a király és a nemzet közt állítólag levő félreértést, melyet aggasztó szimptomák esetén a ház elé fog hozni. Végül magyar katonai akadémiát követel. Bár sajnálattal, de magasabb hazafias szempontokból a költségvetést elfogadja.

Öt percznyi szünet után Pulszky Ágost kezdett beszélni. (Beszéde alatt megérkezett Atzél báró, akit ma Bodajkon megválasztottak. Az ellenzék zajosan megéljenzi Atzél bárót).

Ezután Wekerle miniszterelnök válaszolt Ugron Gábor interpellációjára, mely szerint a Gyula-Fehérvárt állomásozó ezred egyik zászlójával nagy hidegben tartott menet-gyakorlat folytán több katona a fagy által sérelmet szenvedett. A válasz konstatálja, hogy a felsőbb katonai hatóság még az interpelláció előterjesztése előtt megtette a szükséges intézkedéseket.

Majd Fejérváry báró válaszolt Horváth kecskeméti képviselő által korábban tett interpellációra. Kijelentette, hogy előtte arra nézve vajjon illetlenséget követtek-e az önkéntesek, a tisztakar véleménye a mérvadó. (Roppant zaj, Károlyi Gábor névszerinti szavazást követel. Elnök elrendeli a válasz tudomásul vétele felett a szavazást, s a többség a választ tudomásul veszi. Szenvedélyes felkiáltások a baloldaltól: Erőszak. Nem tűrjük. Tépjétek szét a jegyzőkönyvet. A nagy zajban az elnök többször csönget, majd szóhoz jutva Károlyit és Bolgár Ferenczet rendreutasítja és leszáll az emelvényről. Oriási zaj.)

Holnap a honvédelmi tárcza költségvetését folytatják.

Német katonai reform.

Budapest, április 6. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Berlinből írják, hogy a „National Zeitung“ tegnap esti lapjában foglalt cikkét ma helyreigazították. Tegnap ugyanis a nemzeti szabadelvű-párt közleménye alapján kifejtette a lap, hogy mennyire alaptalanok voltak Caprivi kanecsellárnak állításai, melyekkel Bonaigsennek indítványát elégtelennek mondotta. Erre válaszó-lólag a „Nordd. Allg. Ztg.“ valószínűleg Caprivi által fogalmazott mai cikkében kijelenti, hogy Bennisgen javaslata, melylyel 45 ezer újoncot felajánlott, a hadügyi kormányzatnak nem nyújtja azt a támpontot, hogy képet alkossen Bennisgen eszméiről. A cikk következőleg végződik: Bennisgen javaslatának elfogadása a katonai javaslatot lényeges részeiben gyengítette és hatálytalanná tette volna.

Herz kiadatása.

Budapest, április 6. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Londonból távirják, hogy az angolok nem lelkesülnek ugyan Herz Kornél kiadatásáért, annak kiszolgáltatása azonban minden órában várható.

REGÉNY-CSARNOK.

Málnássyné.

— Elbeszélés. —

Irta: Scossa Dezső.

37-dik folytatás.

Egy óra alatt pedig határozott választ küldje Korda Sándor lakására. Várjuk! Es ha netán a kihívást elfogadni nem akarja, ertse meg, hogy az aló kibúvásnak helye nincs, hogy insultálni fogjuk, hogy gyávanak nyilatkoztatjuk, a közmegvetésnek dobjuk oda, pellengérré állítjuk és gyönyörűséges megtartását nyilvánosságra hozzuk. Értette?

Megfogta a kis embert és megráta, hogy annak kezei, feje és lábai egyformán kalimpáltak a hálóköntöse zsinórjával, a mely elszabdult derekáról. És megegyszer a fülébe dörgött: — Megértette?

Asztán elrohant és Korda Sándornak bejelentette, a mit végzett. Az talán észre sem vette, hogy távol volt és szorakozottan nézett rá, mikor kalapját ledobva, mondá:

— Kihívtam!

A kis doktor pedig ijedtségéből nagysokára tért csak magához. Szemeit az ajtóra meresztette, a melyen ellensége csak az imént távozott. Nem értette a dolgot. Végre asztán az összefüggés nyilvánvalóvá lett előtte. Ott hevert előtte a levél, melyet olyan hosszú lelki tusa után hozott létre. Hogy lehet az, hogy őt kérdőre vonják, a miért jót akart? Az ő tiszta lelkiismerete azt sugta, hogy a tüzesvérű ifjak felsülését miatti bosszujukban üldözik. Akkor hát védenca meg van mentve. Hisz ez volt csak a cziéja.

Alá s fel kezdett járni, hogy gondolatait összeszedje és monologizált.

— Párbaajra hívott s nyomorekot akar csinálni belőlem! Oda tartam hát a testemet, egy kutya engedelmességével, vagy visszautasítam ezt a nagy tisztséget? Persze neki kedves volna, ha mankókon látta járnai, de nekem meg tetazik tagjaimnak épsége. Ti azt mondjátok, hogy a kit párbaajra kihívnak, annak verekednie kell; — de hát hol van ez megírva? Asztán a különbség is nagyon tetemes közöttünk, ő harcedzett ember, ki érti a fegyverekkel való bánást és ereje van hozzá elég; én békés polgár vagyok, ki ősszel és tollal kezembem keresem a kenyeret. Hát nem épp oly neveltséges lenne kihívást elfogadnom, mint ha egy kötélánczos asszal állna elő, hogy egy kifésített kötélén fussak végig? De ha nem volna is közöttünk meg ez az aránytalanság, nem akar-e az ember mindig nyerni valamit, ha valami szerződést köt? már most mit nyerek én, ha őt agyonlövöm, vagy mit ha engem lönek agyon? Világos, hogy mindkét esetben, én volnék a rászedett.

Ujra a kimondott szavakat idézte fel, hogy azok értelmét érvelésével megtámadhassa.

— Minden párbaajra hívott férfinak meg kell verekednie, — azt mondjátok? Hogy is ne. Hát ha egy gyilkos utamat állja az erdőn, nem menekszem-e futással előle? Mért tartam hát oda a keblemet egy salon-gyilkosnak? A ti véleményetek az, hogy ha valaki, a kit sohasem láttam, kivéve, hogy egyszer valahol a tyukszemére tapostam, kihívással áll elé, minden gondolkodás nélkül követni tartozom parancsát s e mellett még ugyancsak siessék, nehogy elkésssem. Sajátszerű! Vannak a kik száz forintot sem tenn nek koczára barátjuk, atyjuk becsületének megmentésére és egy kétértelmű szóért, vagy ferde tekintetért életükkel játszanak. Hát mi akkor az élet? Nem az egyetlen földi jó, a a mi mellett minden egyéb semmire való? vagy rongy csupán, a mit eldobunk, rossz pénz, melyet a koldus kalapjába vetünk? Nam, nem akarok életemmel pazarabbul banni, mint pénzemmel és philosophicus meggyőződésemet a casuisták véleményéhez idomítani.

Felkaczagott, mikor az jutott eszébe, hogy a nyilvánossággal fenyegették.

— Ugyan mi az a publikum, a mely tettenk fölött itél? Rossz mértékkel mérő szatóc, semmi más, uszorás, vagy olyan családapa, a ki szeretőket tart. Mit adjak hát a tücsök larmájára, mikor azt sem tudják, miért ezirpelnek? Isten bizen nem volna rossz, ha én mint orvos asért, mert ők azt hiszik, hogy szent Hubertus meggyógyítja a vésztséget, a vesztettek, a neki szentelt templomok szentelviz tartóhoz küldeném. Különben abból is kiteszik már böles consequentiájuk, hogy mig kezüket csapkodják össze azok fölött a szegény asszonyok fölött, a kik Indiában férjük sirjánál megégetik magukat, azt a két embert, a ki valami számárság miatt egymás nyakát kiterkeri, a rettenthetlenség koszorújával ékesítik.

(Folytatása következik.)

Felelős szerkesztő: Dr. Brájjer Lajos.
Főmunkatárs: Jurkovics Aladár.

